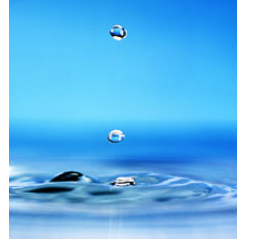

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI
Enerji, Su ve Çevre İŐleri Genel Müdür Yardımcılığı

ENERJİ, SU KAYNAKLARI ve ÇEVRE HABER BÜLTENİ

SAYI: 6

Ekim -Aralık 2008

ENERJİ

TÜRKİYE – TÜRKMENİSTAN ENERJİ İLİŐKİLERİ

Sayın Başbakanımızın 3-4 Ekim 2008 tarihlerinde Türkmenistan'a gerçekleŐtirdikleri ziyaret kapsamında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Hilmi Güler, Türkmen muadilleri, Doğalgaz Petrol ve Mineral Kaynaklardan sorumlu Cumhurbaşkanı Yardımcısı Taçberdi Tağıyev ve Enerji ve Sanayi Bakanı Gurbannur Annaveliyev ile biraraya gelmiştir. Ziyaret çerçevesinde, başta Türkmenistan'dan doğal gaz ve elektrik alımı olmak üzere, iki ülke arasında geliŐtirilmekte olan çeŐitli enerji projelerinde gelineyen aŐamalar ele alınmıştır.

TÜRKİYE – ÇEK CUMHURİYETİ ENERJİ İLİŐKİLERİ

Ülkemizle Çek Cumhuriyeti arasında tesis edilen Enerji Çalışma Grubu'nun üçüncü toplantısı, Çek Başbakanının ülkemizi ziyareti marjında 8 Ekim 2008 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Öte yandan, çoğunluk hissesi devlet elinde olan Çek enerji Őirketi CEZ ile Akenerji'nin Őirketleri başkanlarıncı 8 Ekim 2008 tarihinde Ankara'da bir anlaşma imzalanmıştır.

TÜRKİYE – HOLLANDA ENERJİ İLİŐKİLERİ

Enerji alanında iki ülke arasındaki iŐbirliĐinin geliŐtirilmesine yönelik olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Hilmi Güler ile Hollanda Ekonomi Bakanı Maria van der Hoeven tarafından 27 Mart 2008 tarihinde imzalanan Mutabakat Zaptı çerçevesinde, ülkemizle Hollanda arasında tesis edilen Enerji Çalışma Grubu'nun ilk toplantısı 10 Ekim 2008 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen Türkiye-Hollanda Konferansı kapsamında düzenlenmiştir.

Toplantıda, petrol ve doğal gaz arzı güvenliği; elektrik ve doğal gaz sektörlerinin serbestleştirilmesi; yenilenebilir enerjinin ve enerji verimliliğinin teŐvik edilmesi konuları ele alınmıştır.

AVRUPA N¼KLEER ARAŐTIRMALAR MERKEZİ

Avrupa N¼kleer AraŐtırmalar Merkezi (CERN) tarafından geliŐtirilen ‘‘B¼y¼k Hadron ÇarpıŐtırıcısı’’nın (Large Hadron Collider) 21 Ekim 2008 tarihinde Cenevre’de d¼zenlenen açılıŐ t¼renine, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Hilmi G¼ler’in başkanlığında, T¼rkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanı ve yetkililerinden oluşan bir heyetle katılmıştır.

Sayın BaŐbakanımız, 17–18 Kasım 2008 tarihlerinde Cenevre’ye gerçekleŐtirdiĐi ziyaretinin ilk g¼n¼nde CERN’e giderek LHC deneyi hakkında bilgi almıŐtır.

NABUCCO PROJESİ

M¼steŐar Yardımcısı B¼y¼keli Selim Kunalalp 5-6 Ekim 2008 tarihlerinde Hollanda’yı ziyaret ederek, AB Komisyonu NABUCCO Koordinat¼r¼ ve Lahey Belediye Başkanı Jozias van Aartsen ile bir g¼r¼Őme gerçekleştirmiştir.

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu’nun Ulaştırma ve Enerji Genel M¼d¼rl¼Đ¼’nde Enerji Arz Güvenliği ve Enerji Piyasaları Direkt¼r¼ Heinz Hilbrecht başkanlığındaki AB heyeti NABUCCO projesine ilişkin olarak ilgili makamlarımızla s¼rd¼r¼len g¼r¼Őmelerin bir sonraki turunu Ankara’da gerçekleŐtirmek üzere 22 Ekim 2008 tarihinde ¼lkemizi ziyaret etmiştir. Projeye ilişkin teknik hususların ele alındığı ziyareti takiben, başta Nabucco Projesi olmak üzere G¼ney Gaz Koridoru’na ilişkin geliŐmeleri değerlendirmek ve yetkililerimizle g¼r¼Ő alıŐveriŐinde bulunmak üzere AB Enerji Komiseri Andris Piebalgs 6 Kasım 2008 tarihinde ¼lkemizi ziyaret etmiştir. Adığeen, Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın BaŐbakanımız, Devlet Bakanı Sayın Mehmet ŐimŐek ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Mehmet Hilmi G¼ler tarafından kabul edilmiştir. Adığeenin ziyaretinin projeye ivme kazandırılması açısından yararlı geçtiği s¼ylenebilir.

NABUCCO Projesinin hukuki ve ticari altyapılarının geliŐtirilmesine y¼nelik çalışmalar devam etmektedir

T¼RKİYE – ABD ENERJİ İLİŐKİLERİ

ABD Enerji Bakan Yardımcısı Jeff Kupfer, ABD EX-IM Bank, "Overseas Private Investment Corporation" (OPIC) ve "US Trade and Development Agency" (USTDA) Başkanlarından oluşan bir heyetle 30–31 Ekim tarihlerinde ¼lkemizi ziyaret etmiŐ ve Kupfer başkanlığındaki heyet 30 Ekim g¼n¼ Sayın BaŐbakanımız, Sayın Bakanımız ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Mehmet Hilmi G¼ler tarafından kabul edilmiştir.

Görüşmelerde başta Nabucco ve Türkiye-Yunanistan-İtalya doğal gaz boru hattı projeleri olmak üzere, güney gaz koridoruna ilişkin gelişmeler değerlendirilmiş, ülkemizdeki enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının arttırılmasına yönelik çalışmalar üzerinde durulmuştur.

TÜRKİYE – AVRUPA BİRLİĞİ ENERĐİ İLİŐKİLERİ

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Yusuf Yazar başkanlığındaki bir heyet, 4 Kasım günü Brüksel’de AB Komisyonu yetkilileri ile Enerji Topluluğu Anlaşması’na (ETA) yönelik teknik görüşmelerde bulunmuştur.

Başlangıcından bu yana “gözlemci” olarak katıldığımız ETA sürecinin ele alındığı ziyaret sırasında taraflar yapıcı ve olumlu yaklaşımlar sergilemişlerdir. İle olarak ETA’na katılım sürecine yönelik diyaloga devam kararı alınmış bulunmaktadır.

BAKÜ ENERĐİ ZİRVESİ

Sayın Cumhurbaşkanımız, 13–14 Kasım 2008 tarihlerinde düzenlenen “Bakü Enerji Zirvesi”ne katılmak üzere Azerbaycan’a bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımız anılan Zirve marjında ABD Enerji Bakanı Samuel Bodman’ı ve beraberindeki heyeti kabul etmiştir.

TÜRKİYE – İRAN ENERĐİ İLİŐKİLERİ

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Mehmet Hilmi Güler beraberindeki bir heyetle birlikte 15–19 Kasım 2008 tarihleri arasında İran’a bir çalışma ziyaretinde bulunmuştur.

Sözkonusu ziyaret sırasında 17 Kasım günü İran tarafı ile bir Anlaşım Muhtırası imzalanmıştır. Muhtıra, daha önce iki ille Enerji Bakanları arasında 14 Temmuz 2007 tarihinde Ankara’da imzalanmış bulunan Anlaşım Muhtırası’nın devamı niteliğinde olup, nihai bir Anlaşım özelliği taşımamaktadır.

TÜRKİYE – TÜRKMENİSTAN – AZERBAJCAN ENERĐİ İLİŐKİLERİ

Sayın Cumhurbaşkanımız, 29 Kasım 2008 tarihinde Türkmenistan’a bir ziyaret gerçekleştirek, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev ve Türkmenistan Cumhurbaşkanı Berdimuhammedov ile biraraya gelmiştir.

TÜRKİYE – İSRAİL ENERĐİ İLİŐKİLERİ

İsrail Ulusal Altyapı Bakanı Ben Eliezer ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Mehmet Hilmi Güler 16 Aralık 2008 tarihinde İstanbul’da biraraya gelerek, Türkiye-İsrail Enerji Koridoru Projesini ele almışlardır.

ULUSLARARASI ENERJİ AJANSI TARAFINDAN HAZIRLANAN “WORLD ENERGY OUTLOOK 2008” HAKKINDA SUNUM

Uluslararası Enerji Ajansı (UEA) Baş Ekonomisti Dr. Fatih Birol, 26 Aralık 2008 tarihinde Müsteşar Yardımcısı Büyükelçi Selim Kunalp'ın başkanlığında Bakanlığımızda düzenlenen toplantıda, “World Energy Outlook 2008” (WEO 2008) başlıklı UEA yayınının önemli bulguları konusunda bir sunuŐ yapmıŐtır.

Toplantıya, Ankara'daki diplomatik misyonların temsilcilerinin yanısıra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı ile anılan Bakanlıklara bağlı ilgili kurum ve kuruluşların yetkilileri geniŐ katılımla iŐtirak etmiŐlerdir.

WEO 2008, günümüzden 2030 yılına kadar küresel enerji eğilimleri, petrol ve doğalgaz üretimi beklentileri ile iklim deĐiŐikliğine ilişkin 2012 sonrası senaryolar ve iklim değişikliği konusunda enerjinin rolü ana başlıklarından oluŐmaktadır.

SU KAYNAKLARI

5. DÜNYA SU FORUMU HAZIRLIK SÜRECİ

LefkoŐa Bölgesel Hazırlık Toplantısı

16–22 Mart 2009 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenecek 5. Dünya Su Forumu'nun bölgesel süreci çerçevesinde, “Turkey and Around” olarak tanımladığımız bölge kapsamında, “Akdeniz Bölgesinde Su” başlıklı 5. Bölgesel Hazırlık Toplantısı, Yakın Doğu Teknik Üniversitesi (YDTÜ) ile işbirliği halinde, 9–11 Ekim 2008 tarihlerinde LefkoŐa'da gerçekleştirilmiştir.

44 ülkeden 150 civarında uzman ve akademisyenin katıldığı toplantının ilk gününde, iklim değişikliği, su ve suyla bağlantılı altyapılar, entegre su kaynakları yönetimi, su problemlerinin çözümünde yenilikçi yaklaşımlar konularında tebliğler sunulmuŐtur.

Toplantının ikinci gününde ise tartışmalar, iklim deĐiŐikliĐinin Akdeniz Bölgesindeki su kaynakları ve kıyı ekolojik yaŐamı üzerinde yarattığı etkiler, kalite ve miktar açısından Bölgedeki su kaynaklarının durumu, su ve sağlık politikaları arasındaki eŐgüdümlerin iyileŐtirilmesi için neler yapılabileceği, tarımsal üretim açısından iklim deĐiŐikliĐinin beklenen etkileri, yeraltı suyu ve yüzey suyu kaynaklarının entegrasyonu için alınabilecek önlemler, suyla bağlantılı hastalıkların zararlarının azaltılması için yapılacak çalışmalar, su kaynakları eğitimi ve öğretim programlarının neleri içermesi gerektiği ve su kaynakları yönetiminin yasal düzenlemelerle daha iyi bir hale getirilmesinin mümkün olup olmadığı gibi konular üzerinde yoĐunlaŐmıŐtur.

Karadeniz Bölgesel Hazırlık Toplantısı

5. Dünya Su Forumu'nun bölgesel süreci çerçevesinde, "Turkey and Around" olarak tanımladığımız bölge kapsamında, "Karadeniz'de İnsani ve Çevresel İhtiyaçların Karşılanması için Su Kaynaklarının ve Temin Sistemlerinin Yönetimi ve Korunması" başlıklı 6. Bölgesel Hazırlık Toplantısı, 8–9 Kasım 2008 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Çevre ve Orman Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Hasan Z. Sarıkaya ve 5. Dünya Su Forumu Genel Sekreteri Prof. Dr. Oktay Tabasaran'ın açılıő konuşmalarını yaptıkları ve 100 civarında uzman ve akademisyenin hazır bulunduğu toplantıda tartışmalar Karadeniz ülkelerinde havza yönetimi ve sınıraőan işbirliği, tarım, enerji ve kentsel ihtiyaçların karşılanması için uygun su kaynaklarının ve depolama altyapısının geliştirilmesi, doğal ekosistemin korunması için alınacak tedbirler, yüzey suları, yeraltı suları, yağmur suyu ve toprak kaynaklarının korunması ve yönetiminin yanısıra suyla bağlantılı projelerin finansmanı konuları üzerinde yoğunlaşmıştır.

Parlamenteerler Süreci Hazırlık Toplantısı

5. Dünya Su Forumu'nun Siyasi Süreci çerçevesinde yer alan Parlamenteerler Süreci'nin Hazırlık Toplantısı 6 Kasım 2008 tarihinde Fransa'nın Strazburg kentinde düzenlenmiştir. Hatay Milletvekili Prof. Dr. Sayın Mustafa Öztürk ile Avrupa Konseyi Parlamenteerler Meclisi Üyesi François Le Grand'ın başkanlığını yaptığı sözkonusu toplantıya, Avrupa ağırlıklı olmak üzere, dünyanın çeőitli bölgelerinden 50'nin üzerinde milletvekili ile çok sayıda uzman katılmıştır.

Parlamenteerler Süreci Hazırlık Toplantısı'nda, küresel değişikliklere adaptasyon, su ve suyla ilgili sağlık hizmetlerine (sanitasyon) erişim hakkı, adem-i merkezietçilik ve sınıraőan sular konularının yanı sıra, ülkeler için "Su Konusunda Asgari Gereklı Hukuki Çerçeve" ile Parlamenteerlere yönelik "Su Mevzuatı Yardım Masası" önerileri ele alınmıştır. Toplantıda belirtilen görüő ve öneriler doğrultusunda, Forum haftasındaki Parlamenteerler Toplantısı'ndaki tartışmalara temel oluşturmak üzere kavram kâğıtları hazırlanmaktadır.

Bakanlar Konferansı Süreci Hazırlık Toplantıları

Birincisi 11–12 Eylül 2008 tarihlerinde UNESCO'nun Paris'teki merkezinde yapılan 5. Dünya Su Forumu Bakanlar Konferansı Süreci hazırlık toplantılarının ikincisi, yaklaşık 215 kişinin katılımıyla 4–5 Aralık 2008 tarihlerinde BM Cenevre Ofisi'nde gerçekleştirilmiştir.

Sözkonusu Hazırlık Komitesi Toplantısında, 5. Dünya Su Forumu Bakanlar Konferansı sonucunda yayınlanması öngörülen ve bağlayıcılığı bulunmayan "Bakanlar Bildirisi" ile anılan belgenin ekini teşkil edecek olan ve küresel siyasi su gündemini belirlemeyi amaçlayan "Bakanlar Gündemi"ne temel oluőturan

“Chairperson’s Paper” ve “Ministerial Agenda Structure Proposal” belgelerine ilişkin g¼r¼Őmeler yapılmıŐtır.

SURİYE VE IRAKLI KURSIYERLER İÇİN EĞİTİM PROGRAMI

Irak ve Suriye ile d¼zenlenen Ortak Teknik Komite toplantılarında alınan, ¼lkemizin bu ¼lkelerden gelecek uzmanlara eğitim seminerleri d¼zenlemesi y¼n¼ndeki karar uyarınca, DSİ Őanlıurfa B¼lge M¼d¼rl¼Đ¼nde 12–18 Ekim tarihleri arasında yapılan eğitim programına Irak ve Suriye’den toplam 32 uzman katılarak, hidrolik barajların RCC y¼ntemiyle inŐa edilmesi, sulama tesislerinin iŐletme ve bakımı, tarımsal alanda mekanik, bilgi toplama ve değişimi ile su konusunda uluslararası geliŐmelere ilişkin çalışmalar yapılmıŐlardır.

SU KONULU AKDENİZ İÇİN BİRLİK BAKANLAR TOPLANTISI

Akdeniz için Birlik Bakanlar Toplantısı 21–22 Aralık 2008 tarihlerinde ¼rd¼n’de d¼zenlenmiŐtir. Toplantıya ¼lkemizden Çevre ve Orman Bakanlığı M¼steŐarı Prof Dr. Hasan Z. Sarıkaya başkanlığında bir heyetle katılım saĐlanmıŐtır. “Akdeniz Su Stratejisi”nin ana hatlarının kabul edildiği toplantıda, Stratejiye uygun olarak yeni altyapı projelerinin gerekliliği vurgulanarak, Ocak 2009’dan itibaren ele alınacak bir dizi proje belirlenmiŐtir. Bu çerçevede, bir “Su Uzmanları Grubu” kurulması kararlaŐtırılmıŐ, grubun ¼yelerinin kendi h¼k¼metlerince tayin edilmeleri ve ¼lkelerindeki su politikasından sorumlu ulusal makamların karar alabilecek d¼zeydeki temsilcileri olmaları karara baĐlanmıŐtır.

ÇEVRE

D¼RD¼NC¼ D¼NYA ŐEHİRCİLİK FORUMU

G¼n¼m¼zde en önemli sorunlardan biri olan Őehircilik ve ŐehirciliĐin, toplumlar, kentler, ekonomiler ile politikalar ¼zerine etkilerini incelemek ¼zere BirleŐmiŐ Milletler tarafından oluŐturulmuŐ uluslararası bir platform olan D¼nya Őehircilik Forumu’nun d¼rd¼nc¼s¼ 3–6 Kasım 2008 tarihlerinde Çin’in Nanjing kentinde “Uyumlu KentleŐme: Dengeli Arazi GeliŐimi Sorunu” teması ile d¼zenlenmiŐ, anılan foruma ¼lkemizden Bayındırlık ve İŐkân Bakanı Sayın Faruk Nafiz Özak Başkanlığı’nda bir heyet katılmıştır. Bahsekonu heyetin yanı sıra, T¼rkiye B¼y¼k Millet Meclisi Çevre Komisyonu ¼yesi Elazığ Milletvekili Sayın Hamza Yanılmaz da forum toplantılarına katılım saĐlamıŐtır.

Forum toplantılarında yaklaşık 155 ¼lkeden 7.800 civarında katılımcı yer almıŐ, forum sırasında d¼zenlenen etkinlikler ise 4 g¼nde 20.000’den fazla ziyaretçi tarafından izlenmiştir. Forum kapsamında, Őehir geliŐiminde mekânsal dengeler, sosyal eŐitliĐi ve kapsayıcılığı teŐvik etme, Őehirleri ¼retken ve adil hale getirme, doğal çevreler ile yapıları uyumlaŐtırma, Şehirlerin tarihi k¼klerini ve ruhlarını

koruma ve t¼m nesiller için bir Őehir temalarında t¼m katılımcılara açık olan oturumlar d¼zenlenmiŐtir.

Forumun 3 Kasım g¼n¼ d¼zenlenen Bakanlar Yuvarlak Masa Toplantısı'nda, Bayındırlık Bakanı Sayın Faruk Nafiz Özak yazılı bir bildiri sunmuŐtur.

Forumun temel çıktısı, hızla ŐehirleŐen d¼nyamızda hala net bir öz¼m¼n bulunamadığı, kentlerin artan yoksul kalabalıklarına yönelik politikalar ve m¼dahalelerin ihtiyacını bir kez daha belirtmek olmuŐtur.

“BİRLEŐMİŐ MİLLETLER ÇÖLLEŐME İLE M¼CADELE SÖZLEŐMESİ” KAPSAMINDA CRIC–7 VE CST TOPLANTILARI

BirleŐmiŐ Milletler ÇölleŐme ile M¼cadele SözleŐmesi'nin (BMÇMS) temel karar alma ve y¼r¼tme organlarından olan Sözleşme'nin Uygulamasını G¼zden Geçirme Komitesi'nin (CRIC) 7. Toplantısı ile Bilim ve Teknoloji Komitesi'nin (CST) Özel Oturumu 3–14 Kasım 2008 tarihleri arasında ¼lkemizin ev sahipliğinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. ¼lkemizde evre ve ormancılık alanında d¼zenlenen “D¼nya Ormancılık Kongresi”nden sonraki en geniŐ katılımın g¼r¼ld¼Đ¼ ve 182 ¼lkeden yaklaşık 1100 temsilcinin katıldığı toplantılarda, Sözleşme'nin 10 yıllık stratejinin uygulanması ve bilimsel çalıŐmalara ilişkin kararlar alınmış, Sözleşme'nin bundan sonraki uygulamalarına ¼lkemizde yapılan toplantılarda y¼n verilmiştir.

¼lkemiz, Sözleşme içerisinde Kuzey Akdeniz B¼lgesel Uygulama Eki'nde (EK-IV) ölleŐmeden etkilenen ¼lke olarak yer almakta ve b¼lgedeki diğer ¼lkelerle (Yunanistan, İtalya, Portekiz ve İŐpanya) işbirliği içerisinde baŐlatılan b¼lgesel çalıŐmalara katılmaktadır. İstanbul'da d¼zenlenen CRIC–7 toplantısı sonucunda, ¼lkemiz Ulusal Odak Noktası Çevre ve Orman Bakanlığı yetkilisi Erdoğan Özevren, bir sonraki Sözleşme'nin Taraflar Konferansı'na kadar EK-IV d¼nem baŐkanlıĐına oy birliği ile seçilmiŐtir.

SURİYE İLE ORMAN VE ORMANCILIK ALANINDA İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI İMZALANMASI

Suriye Tarım ve Tarımsal Reform Bakanı Adel Safar, 3–6 Aralık 2008 tarihlerinde Çevre ve Orman Bakanı Prof. Dr. Sayın Veysel Eroğlu'nun davetlisi olarak ¼lkemize bir ziyaret gerçekleŐtirmiŐ, ziyaret kapsamında, 4 Aralık 2008 tarihinde Ankara'da “T¼rkiye Cumhuriyeti H¼k¼meti ile Suriye Arap Cumhuriyeti H¼k¼meti Arasında Orman ve Ormancılık Araştırmaları Alanında Bilimsel ve Teknik İŞbirliği Anlaşması” imzalanmıŐtir.

Bahsekonu anlaşma ile, iki ¼lke arasında ortak sınırlarda orman yangını kontrol y¼ntemleri, orman genetik kaynakları değişimi, pazarlama ve ağaç iŐleme end¼strileri, ormanların katılımcı y¼netimi, biyoçeŐitlilik ve doğal kaynak

yönetimi, gençleştirme teknikleri ve tomruk standardizasyonu, erozyon kontrolü ve çöllerleşmeyle mücadele, şehirlerin çevresinde yeşil kuşak oluşturulması, sürdürülebilir orman yönetimi için kriterler ve göstergeler, teknik uzman değişimi ve eğitimi ile ormancılık araştırmaları alanlarında işbirliği yapılması öngörülmektedir.

“BİRLEŐMİŐ MİLLETLER İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ÇERÇEVE SÖZLEŐMESİ” 14. TARAFLAR KONFERANSI (COP14) / KYOTO PROTOKOLÜ 4. TARAFLAR TOPLANTISI (MOP4)

1–13 Aralık 2008 tarihlerinde Polonya'nın Poznan kentinde düzenlenen BM İklim Değişikliği Konferansı (Poznan Konferansı), Sözleşme ve Kyoto Protokolü'ne (KP) taraf ülkelerin 3.000 kadar hükümet yetkilisinden, BM organları ve kuruluşları, hükümetlerarası kuruluşlar, sivil toplum örgütleri, parlamenterler, akademisyenler, özel sektör temsilcileri ve akredite basın mensuplarından oluşan yaklaşık 11.000 kişi tarafından izlenmiştir.

Ülkemiz, Poznan Konferansı'nda Çevre ve Orman Bakanlığı (ÇOB) Müsteşarı Prof. Dr. Hasan Z. Sarıkaya başkanlığında, Bakanlığımız ile ÇOB, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bayındırlık ve İskân, Sanayi ve Ticaret, Ulaştırma, Maliye ve Sağlık Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve TÜBİTAK yetkililerinden oluşan yaklaşık 40 kişilik bir heyetle temsil edilmiştir. İTÜ, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve UNDP Türkiye Temsilciliği yetkilileri de heyette yer almışlardır. TÜSİAD, REC Türkiye Ofisi ve Aktüel Dergisi Temsilcileri de Poznan'a gelerek yan etkinlikleri izlemişlerdir.

Poznan Konferansı sırasında, Sözleşme ile Protokol'ün uygulanmasına yönelik olağan teknik içerikli konuların görüşüldüğü Bilimsel ve Teknolojik Danışma Organı ile Uygulama Yardımcı Organı'nın 29. dönem toplantıları düzenlenmiş, yan organlarda alınan karar taslakları COP14'te kabul edilmiştir.

Konferans'ta, ayrıca, Aralık 2007'de Bali'de düzenlenen Taraflar Konferansı'nda kabul edilen "Bali Eylem Planı" uyarınca 2012 sonrasına dair yeni anlaşmanın müzakerelerinin Sözleşme kapsamında yürütülmesi için oluşturulan "Uzun Dönemli İşbirliği Eylemi Geçici Çalışma Grubu"nun 4. Oturumu ve KP'ye taraf olan Ek-1 Ülkelerinin 2012 sonrasında ilave yükümlülüklerinin belirlenmesini müzakere eden "Geçici Çalışma Grubu"nun 6. oturumu da gerçekleştirilmiştir.

Poznan Konferansı'nda, Kyoto Protokolü'nün Uyum Fonu işler hale getirilmiş, Sözleşme kapsamında gerçekleştirilecek müzakerelerin çerçevesi belirlenerek esas müzakerelere 2009 yılında başlanmasına ve KP'ye taraf Ek-1 ülkelerinin alacakları taahhütlerin 2009 yılında belirlenmesine karar verilmiştir.